

Spis treści

15 **Wstęp** / Krzysztof Nowak

W POLSCE (1945–1989)

19 **Przemiany administracyjno-prawne i demograficzne**

/ Krzysztof Nowak

23 Konkluzje

25 **Życie polityczne i społeczne** / Krzysztof Nowak

25 Pierwsze lata „władzy ludowej” 1945–1948

34 Sprawy narodowościowe

41 Akcja osadnicza

42 Podziemie zbrojne

48 Od referendum do utrwalenia władzy komunistów

51 Lata stalinowskie 1949–1956

55 Od Polskiego Października do „Solidarności” (1956–1980)

63 Od „Solidarności” do upadku komunizmu (1980–1989)

71 Sprawy Zaolzia

76 Konkluzje

79 **Przemysł** / Krzysztof Nowak

79 Bielsko-Bialski (Bielski) Okręg Przemysłowy

85 Cieszyn

88 Ustroń

89 Skoczów

90 Konkluzje

91 **Rolnictwo** / Gustaw Michna

91 Wieś cieszyńska w latach intensywnej kolektywizacji

93 Instytucje i organizacje działające na rzecz postępu
w rolnictwie

98 Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne

105 Ważniejsze związki i stowarzyszenia branżowe

106 Inne instytucje związane z rolnictwem

110 Konkluzje

111 **Życie kulturalne** / Wojciech Świąs

112 Literatura

116 Biblioteki

119 Muzea i archiwa

122 Domy kultury

125 Teatry

- 127 Kina i kluby filmowe
- 129 Szkoły muzyczne
- 131 Zespoły, orkiestry i chóry
- 133 Organizacje społeczno-kulturalne
- 136 Ruch wydawniczy
- 137 Imprezy kulturalne
- 139 Konkluzje

141 Kultura Ludowa / Gabriela Hałas, Grzegorz Studnicki

- 143 Ku „miejskiemu” stylowi życia
- 148 Tradycje i zwyczaje
- 157 Instytucje, organizacje, twórcy, zespoły ludowe
- 166 Folklorystyki
- 167 Konkluzje

169 Szkolnictwo / Stefan Król

- 170 Przedszkola
- 173 Szkoły podstawowe
- 177 Szkolnictwo średnie
- 177 Szkoły ogólnokształcące
- 180 Szkolnictwo zawodowe
- 187 Szkolnictwo artystyczne
- 187 Szkolnictwo specjalne
- 188 Szkoły wyższe
- 188 Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego
- 189 Studium Nauczycielskie w Cieszynie
- 189 Filia Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie
- 190 Zamiejscowe Wydziały Politechniki Śląskiej w Bielsku-Białej
- 191 Konkluzje

193 Życie religijne / Stefan Król

- 194 Kościół Rzymskokatolicki
- 200 Zakony i zgromadzenia zakonne
- 212 Diakonat Żeński „Eben-Ezer”
- 213 Inne Kościoły i związki wyznaniowe
- 216 Żydzi
- 217 Konkluzje

219 Sport / Wojciech Świąs

- 219 Ramy organizacyjne
- 222 Sporty letnie
- 226 Sporty zimowe
- 228 Konkluzje

229 Turystyka / Wojciech Świąs

- 236 Konkluzje

---

237 Ochrona zdrowia / Wojciech Świąs

- 238 Lecznictwo ogólne
- 244 Lecznictwo uzdrowiskowe
- 248 Pomoc społeczna
- 250 Konkluzje

W CZECHOSŁOWACJI (1945–1989)

253 Przemiany administracyjno-prawne i stosunki narodowościowe

- / Luděk Krtička, Krzysztof Nowak, Tadeusz Siwek
- 259 Konkluzje

261 Życie polityczne i społeczne / Krzysztof Nowak

- 261 Nowy konflikt graniczny (1945–1947)
- 269 W okresie „przełomowym” (1947–1948)
- 271 W okresie stalinowskim (1948–1956)
- 279 Od października 1956 roku do *Praskiej Wiosny*
- 281 Podczas *Praskiej Wiosny* 1968 roku
- 288 W latach normalizacji (1969–1989)
- 291 Podczas *aksamitnej rewolucji* 1989 roku
- 293 Konkluzje

295 Przemysł / Jan Havrlant, Tadeusz Siwek

- 295 Górnictwo
- 297 Hutnictwo
- 298 Przemysł chemiczny
- 298 Przemysł budowlany
- 299 Przemysł obróbki drewna
- 299 Przemysł spożywczy
- 300 Przemysł tekstylny
- 300 Inne gałęzie przemysłu lekkiego
- 300 Skutki ekologiczne
- 301 Konkluzje

303 Rolnictwo / Petr Žufan

- 303 Reforma rolna
- 307 Rolnictwo w powiecie Karwina
- 309 Rolnictwo w powiecie Frydek-Mistek
- 312 Konkluzje

313 Czeskie życie kulturalne / Wiesława Branna, Michał Przywara

- 313 Literatura
- 323 Tradycje kultury ludowej wśród ludności czeskiej
- 324 Czeskie zespoły ludowe
- 327 Festiwale i inne imprezy o charakterze ludowym
- 328 Konkluzje

329 Szkolnictwo czeskie / Radim Macháň

336 Konkluzje

337 Polskie szkolnictwo i życie kulturalne / Michał Przywara, Józef Szymeczek

337 Szkolnictwo

339 Kultura

352 Konkluzje

353 Życie religijne / Józef Szymeczek

353 Administracja

355 Prześladowanie Kościoła katolickiego

359 Napięcia na tle narodowościowym

360 Tradycyjne Kościoły ewangeliczne

364 Kościół Czechosłowacki

364 Likwidacja organizacji religijnych

365 Nowe Kościoły

366 Stanowczy Chrześcijanie

367 Adwentyści

368 Konkluzje

369 Sport / Wojciech Grajewski

369 Odbudowa i organizacja

373 Reorganizacja czechosłowackiego sportu

376 Kluby i ich sukcesy

378 Imprezy sportowe

381 Konkluzje

383 Turystyka / Jan Havrlant

387 Konkluzje

389 Ochrona zdrowia / Tadeusz Siwek

392 Konkluzje

W POLSCE (1989–2015)

395 Przemiany administracyjno-prawne i sytuacja demograficzna

/ Barbara i Józef Żebrokowie

395 Przemiany administracyjne

397 Najważniejsze zjawiska w sferze demograficznej regionu

397 Liczba mieszkańców regionu – uwagi wstępne

399 Bielsko-Biała i powiat bielsko-bialski

400 Liczba mieszkańców Bielska-Białej

400 Powiat cieszyński

403 Inne wybrane zjawiska demograficzne

404 Konkluzje

405 Sytuacja polityczna / Idzi Panic

408 Wybory prezydenckie

411 Wybory do parlamentu

415 Samorządowość

418 Konkluzje

419 Gospodarka / Idzi Panic

420 Warunki ogólne

423 Komunikacja drogowa i kolejowa

424 Sytuacja gospodarcza w bielskiej części Śląska Cieszyńskiego

425 Bielsko-Biała

428 Powiat bielsko-bialski (miasta i gminy śląskiej części subregionu)

429 Sytuacja gospodarcza cieszyńskiej części Śląska Cieszyńskiego

431 Najważniejsze ośrodki i dziedziny gospodarcze powiatu cieszyńskiego

433 Turystyka i usługi uzdrowiskowe

433 Konkluzje

435 Życie kulturalne / Wojciech Świę

435 Literatura

437 Udział mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym

438 Bielsko-Biała

440 Cieszyn

443 Inne miejscowości regionu

447 Imprezy kulturalne

451 Prasa i wydawnictwa periodyczne

452 Konkluzje

453 Kultura ludowa / Gabriela Hałas, Grzegorz Studnicki

453 Tradycje i zwyczaje

461 Twórcy ludowi

465 Imprezy, zespoły ludowe, instytucje

466 Konkluzje

469 Szkolnictwo / Stefan Król

470 Przedszkola

471 Szkoły podstawowe

473 Gimnazja

474 Szkoły średnie

479 Szkolnictwo zawodowe

484 Szkolnictwo artystyczne

485 Szkoły specjalne

485 Placówki wsparcia dla szkół

486 Szkolnictwo wyższe

489 Uczelnie prywatne

492 Konkluzje

93 Życie religijne / Stefan Król

493 Kościół rzymskokatolicki

498 Zakony i zgromadzenia zakonne

498 Zakony męskie

500 Zakony żeńskie

- 504 Kościół ewangelicko-augsburski w RP
- 511 Diakonat Żeński „Eben-Ezer”
- 512 Inne Kościoły i związki wyznaniowe
- 516 Religia mojżeszowa
- 517 Duszpasterstwo wojskowe
- 518 Konkluzje

519 Sport / Wojciech Świąś

- 519 Sporty letnie
- 523 Sporty zimowe
- 526 Konkluzje

527 Turystyka / Wojciech Świąś

- 530 Konkluzje

531 Ochrona zdrowia / Wojciech Świąś

- 531 Lecznictwo ogólne i uzdrowiskowe
- 538 Pomoc społeczna
- 541 Konkluzje

W CZECHOSŁOWACJI / CZECHACH (1989–2015)

545 Przemiany administracyjno-prawne, stosunki demograficzne, narodowościowe, społeczno-zawodowe i polityczne

/ Luděk Krtička, Tadeusz Siwek

- 545 Przemiany administracyjno-prawne
- 547 Stosunki demograficzne
- 549 Stosunki narodowościowe
- 550 Stosunki społeczno-zawodowe
- 550 Sytuacja polityczna
- 552 Konkluzje

553 Przemysł / Jan Havrlant

- 553 Restrukturyzacja i rozwój przemysłu od 1990 roku
- 559 Konkluzje

561 Rolnictwo / Petr Žufan

- 566 Konkluzje

567 Życie kulturalne / Wiesława Branna, Michał Przywara

- 567 Czeskie i czesko-polskie życie literackie
- 574 Aktywność literatów polskich
- 576 „W Kawiarni AVION, której nie ma”
- 578 „Kawiarenka Pod Pegazem”
- 579 „Konkurs Jednego Wiersza”.
- 580 Kawiarenka „u Adama”.
- 580 „Karczma Artystów”
- 581 Wieczory literackie grupy „PaRaNoJa”

- 581 Konkurs poetycki „O Skrzydło Ikarą”
- 582 Spotkania literackie „Kamień czy słowo”
- 583 Z czeskiej kultury ludowej
- 587 Konkluzje

589 Szkolnictwo / Radim Macháň

- 589 Reformy
- 592 Szkoły średnie
- 593 Wyższe Szkoły Zawodowe
- 594 Szkolnictwo wyższe
- 597 Wybrane ważniejsze szkoły
- 600 Szkolnictwo prywatne
- 602 Konkluzje

603 Polacy na Zaolziu / Krzysztof Nowak

- 610 Konkluzje

611 Życie religijne / Józef Szymeczek

- 611 Kościół katolicki
- 614 Śląski Kościół ewangelicki
- 617 Inne Kościoły
- 618 Konkluzje

619 Sport / Wojciech Grajewski

- 629 Konkluzje

631 Turystyka / Jan Havrlant

- 634 Konkluzje

635 Ochrona zdrowia / Tadeusz Siwek

- 636 Konkluzje

637 Bibliografia

- 637 Źródła archiwalne
- 638 Źródła publikowane
- 639 Prasa
- 640 Opracowania
- 655 Strony internetowe (wybór)

664 Indeks osób

676 Indeks miejscowości

682 Summary

685 Zusammenfassung